

"Jeg vil bo hjemme så lenge jeg kan!"

I 2009 kom Teknologirådets rapport "Fremtidens alderdom og ny teknologi". En av anbefalingene herfra var: "Som en del av den nasjonale strategien bør alle brukere av pleie- og omsorgstjenestene i alle kommuner få tilbud om en "Trygghetspakke" hjemme innen 2015."

- Hva bør en slik "Trygghetspakke" inneholde?
- Hvordan må det kommunale tjenesteapparatet endres for å kunne tilby denne type teknologi?

Dette er spørsmål vi prøver å finne svar på i forprosjektet "Trygghetspakken behovskartlegging". Prosjektet ledes av SINTEF, eies av Bærum kommune, og er finansiert av InnoMed, et nasjonalt kompetansenettverk for behovsdrevet innovasjon i helsesektoren.

Problemstilling

Et sentralt punkt i utviklingen av morgendagens helsetjenester er å tilrettelegge for at befolkningen kan bo hjemme i egen bolig så lenge som mulig i trygge omgivelser tilrettelagt for den enkeltes behov for assistanse. Innovasjonspotensialet som dette representerer er godt dokumentert, f.eks. i rapporten "Innovasjon i omsorg" utarbeidet av Hagen-utvalget¹. Gjennom Regionale Forskningsfond – Hovedstaden gjennomførte Bærum kommune i samarbeid med SINTEF og bedriften Abilia AS et forprosjekt "Velferdsteknologi i hjemmet" som etablerte et "teknologi demonstrasjonsrom" på Henie Onstad seniorsenter i Bærum². Rommet viser en rekke ulike velferdsteknologiske løsninger som kan prøves ut av besøkende, og har synliggjort mulighetene som ligger i velferdsteknologi. Demo-rommet har også fungert som en god diskusjonsarena for alle som er opptatt av problemstillingen, fra politikere, industribedrifter til pleie- og omsorgspersonell og administrativt ansatte i kommunene. Samtidig har arbeidet i prosjektet understreket de mange utfordringene forbundet med å implementere slike løsninger i de kommunale tjenestene.

Pilotering av trygghetsløsninger hos fire brukere i Bærum

Prosjektet "Trygghetspakken behovskartlegging" (august 2011 til april 2012) tar arbeidet som startet på Henie Onstad i Bærum kommune et steg videre ved å installere teknologi hjemme hos utvalgte brukere for konkret utprøving. Fire brukere i Bærum vil få installert trygghetsskapende teknologi i sine boliger som de skal prøve ut over en periode på 3 måneder. Løsningene som skal installeres vil både være av typen "hjelp til selvhjelp", som digitale kalendre, komfyrpåminnelse og nattlys, men vil også inkludere varsler fra sensorer i boligen, som varsler ved f.eks. fall.

Følgeforskningen vil fokusere på

- 1) Opplevd nytte/trygghet for bruker
- 2) Krav til oppfølging og organisering av hjelpeapparatet (inkludert pårørende)
- 3) Tekniske krav/omfang og kompleksitet ved installasjon

Mottak av varsler fra sensordata i hjemmet er nytt for det kommunale tjenesteapparatet, og de organisatoriske konsekvensene skal følges opp nøye. Bruk av sensorer for varsling reiser også etiske problemstillinger: Hva er grensen mellom å "våke over" en person og "overvåking"? Prosjektet er meldt til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD).

---

¹ NOU 11:2011 Innovasjon i omsorg

² Se bl.a. <http://nhomagaset.net.nho.no/2011/hjemme-hos-fru-paulsen/>

YouTube: http://www.youtube.com/results?search_query=abilia+senior&aq=f og

Facebook: <http://www.facebook.com/people/Fru-Paulsen/100002286658887>

Kartlegging av behov hos brukere og kommune

På tross av vilje til å satse på velferdsteknologi sliter mange kommuner med å komme i gang og opplever det utfordrende å spesifisere krav til løsninger og se en helhetlig konsekvens av løsningene. Det er et uttalt behov fra mange kommuner at det er behov for en bedre forståelse av behovene som skal dekkes, hvordan ulike teknologiske løsninger skal ivareta disse behovene og hvordan helsetjenestene bør utformes. Målet med Innomed-prosjektet "Trygghetspakken behovskartlegging" er å avhjelpe denne situasjonen ved, i tillegg til å prøve ut teknologi, gjennomføre en behovskartlegging hos brukere og kommunalt personell i pleie og omsorgstjenestene. Kartleggingen gjennomføres ved intervjuer og workshops. Bærum kommune vil ha fokus i kartleggingen men andre kommuner skal også involveres i arbeidet (f.eks. Drømmen og 12k-samarbeidet). Spørsmål prosjektet ønsker svar på er blant annet: Hvilke behov opplever eldre og kronisk syke at de har for å sikre trygghet i hjemmet? Hvilke produkter og tjenester ønsker pleie og omsorgstjenesten for å sikre trygghet i hjemmet og hvilke konsekvenser vil dette få for organisasjonen? Behovskartleggingen og teknologiutprøvingen skal resultere i ideer og skisser til 2-3 mulige konsepter til "Trygghetspakker" som inkluderer både produkter og tjeneste. Videre plan er å etablere teknologipiloter i flere kommuner.

Forankring hos industri

En rekke industribedrifter posisjonerer seg i dag for å levere enkeltprodukter eller systemløsninger til et forventet kommende marked. Disse leverandørene sliter på samme måte som kommunene med å forstå behovene og se helhetlige løsninger som kan integreres mot kommunale systemer og i det kommunale tjenesteapparatet. Prosjektet skal bidra til å minske kompetansegapet og bidra til etablere en OFU for utvikling av (eventuelt elementer til) helhetlige Trygghetspakker i kommunene.

Forskningsutfordringer

Helsetjenesten står overfor store utfordringer i årene som kommer. Forandringer i sykdomspanorama, demografi og kulturelle og strukturelle forandringer i samfunnet vil skape behov for omstilling og nytenkning. Trygghetsskapende teknologi i hjemmet er pekt på som en mulig løsning, men forskningsutfordringene er mange. Hvilke behov kan en Trygghetspakke dekke og hvilke behov skal prioriteres? Hvilke krav bør stilles til teknologien i forhold til brukervennlighet, pålitelighet og bruk av standarder for å nevne noe? Hvordan kan man sikre etisk og forsvarlig bruk av teknologien? Hvilke krav stilles til kompetanseheving blant aktørene? En strukturert, kunnskapsbasert tilnærming til disse spørsmålene er viktig for å sikre at alle blir behandlet. Det handler om mennesker og vi har ikke råd til å feile.

Velferdsteknologi

Strategisk satsing i SINTEF

Samarbeidsprosjekter innen Velferdsteknologi

SINTEF har etablert en strategisk satsning på velferdsteknologi og har som målsetting å bidra til økt innovasjon og konkurransekraft for norsk industri og kommunal sektor. SINTEF ønsker å være en samarbeidspartner i utvikling av nye produkter og tjenester og har derfor etablert et tverrfaglig team med kompetanse på sensorsystemer, robotikk, systemutvikling, fysiologi, innovasjon og design. Teamet har grunnleggende kunnskap om helsetjenester og helseøkonomi og erfaring fra forskning knyttet til aldring og demens, økonomi og kompetanse om helsetjenesten.

SINTEF har som mål at satsingen skal resultere i kunnskap som bidrar til bedre livskvalitet og helse for den enkelte, samt bedre og mer effektive helse- og omsorgstjenester - med høy etisk integritet i alle ledd!

For mer informasjon se www.sintef.no/velferdsteknologi

Teknologi for et bedre samfunn!

Trygghetspakken
Velferdsteknologi

Medisinering
Velferdsteknologi

Sosial kontakt
Velferdsteknologi

Trygge spor
Velferdsteknologi

Kontaktsentral
Velferdsteknologi

Samhandling
Velferdsteknologi